

Financováno
Evropskou unií

NIKEZ NÁRODNÍ INSTITUT
KVALITY A EXCELENCE
ZDRAVOTNICTVÍ

OPERATIVNÍ DOPORUČENÍ: SYNDROM VYHOŘENÍ JAKO NEMOC Z POVOLÁNÍ

MUDr. Vladimíra Lipšová, RNDr. Dana Vigašová, Ph.D. a expertní panel NIKEZ

nikez.mzcr.cz

18.6.2025

ZÁKLADNÍ OTÁZKY

1. Proč se toto téma operativního doporučení zpracovávalo?
2. Kdo na tématu operativního doporučení pracoval?
3. Jak bylo téma operativního doporučení zpracováno?

1. PROČ SE TÉMA OD ZPRACOVÁVALO?

- Téma OD bylo zadáno Ministerstvem zdravotnictví ČR a prioritizováno Výkonnou radou NIKEZ.
- Na základě toho byly osloveny příslušné odborné společnosti, které nominovaly garanta a panel NIKEZ.

2. KDO NA TÉMATU OD PRACOVAL?

	Jméno	Afiliace
Garant	MUDr. Vladimíra Lipšová	Centrum hygieny práce a pracovního lékařství SZÚ, Praha
Pracovní tým	MUDr. Aleš Hejlek	Oddělení pracovního lékařství Nemocnice České Budějovice, a.s.
	MUDr. Pavlína Klusáčková, Ph.D.	Klinika pracovního lékařství, VFN v Praze a 1. LF UK, Praha
	PhDr. et Mgr. Iva Moravcová	IQI – Individual Quality Increase s.r.o.
	MUDr. Jana Murza	Centrum hygieny práce a pracovního lékařství SZÚ, Praha
	MUDr. Miroslav Zvolský	Národní centrum elektronizace zdravotnictví – Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

2. KDO NA TÉMATU OD PRACOVAL?

	Jméno	Afilace
Metodický tým	Dana Vigašová, RNDr., Ph.D.	Metodik MC NIKEZ
	Miloslav Klugar, PhDr., Ph.D.	Metodik MC NIKEZ
	Dagmar Tučková, PaedDr., Ph.D. et Ph.D.	Metodik MC NIKEZ
	Ing. Zuzana Krpelánová	Metodik MC NIKEZ
	Jana Kopečná, Mgr. et Mgr.	Informační specialista MC NIKEZ
	Pavel Kopečný, Mgr.	Informační specialista MC NIKEZ

Součástí panelu NIKEZ/tvůrčího týmu byli i **tři zástupci pacientů**, kteří prodělali syndrom vyhoření a přáli si zůstat v anonymitě.

3. JAK BYLO TÉMA OD ZPRACOVÁNO?

První setkání panelu NIKEZ proběhlo 8.7.2024, přičemž panel zadal následující scopingové otázky:

- Jaké doporučené postupy je možné dohledat k problematice syndromu vyhoření jako nemoci z povolání?
- Které evropské země mají legislativně ukotvený syndrom vyhoření jako nemoc z povolání?

DOPORUČENÉ POSTUPY K SYNDROMU VYHOŘENÍ JAKO NEMOCI Z POVOLÁNÍ

Vyhledávání doporučených postupů bylo provedeno v celkem 11 databázích a registrech doporučených postupů a operativních doporučení(DP/OD), které zahrnují:

- GIN,
- BIGG,
- ECRI Institute Guideline Trust,
- Epistemonikos GRADE guideline repository,
- Guideline Central,
- MAGICapp,
- CPG Infobase: Clinical Practice Guidelines,
- TRIP database,
- Guideline Registry,
- Database of GRADE EtD's and Guidelines
- Dynamed

Po vyhledání všech existujících doporučených postupů, **nebyl nalezen relevantní robustní doporučený postup, který by zohledňoval komplexní management syndromu vyhoření jako nemoci z povolání.**

KTERÉ EVROPSKÉ ZEMĚ MAJÍ LEGISLATIVNĚ UKOTVENÝ SYNDROM VYHOŘENÍ JAKO NEMOC Z POVOLÁNÍ?

DVOJÍ PŘÍSTUP K ZÍSKÁNÍ RELEVANTNÍCH INFORMACÍ

Vyhledávání legislativy syndromu vyhoření jako nemoci z povolání v seznamech nemocí z povolání v jednotlivých evropských zemích.
Vyhledávání bylo provedeno přes vyhledávač Google.

Oslovení zástupců evropských zemí prostřednictvím e-mailové komunikace. Kontakty byly dohledány prostřednictvím publikace Lastovkova et al. 2018 a poté ručním dohledáváním přes vyhledávač Google.

V obou případech jsme se zaměřili na tyto 4 otázky:
Má daná země seznam nemocí z povolání?
Je syndrom vyhoření na seznamu nemocí z povolání?
Uznává daná země syndrom vyhoření?
Jaký je způsob uznávání?

KTERÉ EVROPSKÉ ZEMĚ MAJÍ LEGISLATIVNĚ UKOTVENÝ SYNDROM VYHOŘENÍ JAKO NEMOC Z POVOLÁNÍ?

VÝSLEDKY VYHLEDÁVÁNÍ V SEZNAMECH NEMOCÍ Z POVOLÁNÍ

Země	Seznam nemocí z povolání	Je syndrom vyhoření na seznamu nemocí z povolání?	Možnost uznat syndrom vyhoření	Způsob uznávání
Lotyšsko	Ano	Ano	Ano	Individuální posouzení
Dánsko	Ano	Ne, ale uvedeny jiné psychické poruchy	Ano, jako součást jiné psychické poruchy	Individuální posouzení
Nizozemsko	Ne	Ne	Ano	Individuální posouzení
Švédsko	Ne	Ne	Ano jako porucha z vyčerpání	Specifické diagnostická kritéria ve švédské verzi ICD-10 (F43.8)
Francie	Ano + kompletní systém	Ne	Ano	Individuální posouzení
Maďarsko	Ano	Ne, ale existuje kategorie „jiné“	Není zcela jasné	Individuální posouzení
Estonsko	Ano	Ne, ale uvedeny jiné psychické poruchy	Není zcela jasné	Individuální posouzení
Slovensko	Ano	Ne, ale existuje kategorie „jiné“	Neznámé	Individuální posouzení
Itálie	Ano	Ne, ale uvedeny jiné psychické poruchy	Neznámé, ale možná ano	Individuální posouzení
Belgie	Ano	Ne	Neznámé	Individuální posouzení
Portugalsko	Ano	Ne	Neznámé	Individuální posouzení
Finsko	Ano	Ne	Neznámé	Individuální posouzení
Velká Británie	Ano	Ne	Neznámé	Neznámé
Irsko	Ano	Ne	Neznámé, ale asi ne	Neznámé
Litva	Ano	Ne	Neznámé	Neznámé, dostupné litevsky
Německo	Ano	Ne	Neznámé	Individuální posouzení
Rumunsko	Ano	Ne	Neznámé	Neznámé
Slovinsko	Ano	Ne	Neznámé	Neznámé
Španělsko	Ano	Ne	Neznámé	Neznámé
Polsko	Ano	Ne	Ne	
Rakousko	Ano	Ne	Ne	
Chorvatsko	Ano	Ne	Ne	

Země, které umožňují nějakou formou uznání syndromu vyhoření jako nemoci z povolání (*Lotyšsko, Dánsko, Nizozemsko, Švédsko, Francie*)

Informace o uznávání syndromu vyhoření jako nemoci z povolání v dané zemi není známá (*Maďarsko, Estonsko, Slovensko, Itálie, Belgie, Portugalsko, Finsko, Velká Británie, Irsko, Litva, Německo, Rumunsko, Slovinsko, Španělsko*)

Země neuznává syndrom vyhoření jako nemoc z povolání (*Polsko, Rakousko, Chorvatsko*)

KTERÉ EVROPSKÉ ZEMĚ MAJÍ LEGISLATIVNĚ UKOTVENÝ SYNDROM VYHOŘENÍ JAKO NEMOC Z POVOLÁNÍ?

VÝSLEDKY E-MAILOVÉ KOMUNIKACE

Země	Seznam nemoci z povolání	Je syndrom vyhoření na seznamu nemocí z povolání?	Možnost uznat syndrom vyhoření	Způsob uznávání	Země oslovena e-mailem	Odpověď obdržena
Lotyšsko	Ano	Ano	Ano	Individuální posouzení		
Dánsko	Ano	Ne, ale uvedeny jiné psychické poruchy	Ano, jako součást jiné psychické poruchy	Individuální posouzení		
Nizozemsko	Ne	Ne	Ano	Individuální posouzení		
Švédsko	Ne	Ne	Ano jako porucha z vyčerpání	Specifické diagnostická kritéria ve švédské verzi ICD-10 (F43.8)		
Francie	Ano + komplexní systém	Ne	Ano	Individuální posouzení		
Maďarsko	Ano	Ne, ale existuje kategorie „jiné“	Není zcela jasné	Individuální posouzení		
Estonsko	Ano	Ne, ale uvedeny jiné psychické poruchy	Není zcela jasné	Individuální posouzení		
Slovensko	Ano	Ne, ale existuje kategorie „jiné“	Neznámé	Individuální posouzení		
Itálie	Ano	Ne, ale uvedeny jiné psychické poruchy	Neznámé, ale možná ano	Individuální posouzení		
Belgie	Ano	Ne	Neznámé	Individuální posouzení		
Portugalsko	Ano	Ne	Neznámé	Individuální posouzení		
Finsko	Ano	Ne	Neznámé	Individuální posouzení		
Velká Británie	Ano	Ne	Neznámé	Neznámé		
Irsko	Ano	Ne	Neznámé, ale asi ne	Neznámé		
Litva	Ano	Ne	Neznámé	Neznámé, dostupné literatury		
Německo	Ano	Ne	Neznámé	Individuální posouzení		
Rumunsko	Ano	Ne	Neznámé	Neznámé		
Slovensko	Ano	Ne	Neznámé	Neznámé		
Španělsko	Ano	Ne	Neznámé	Neznámé		

- Osloveny byly „zelené“ a „žluté“ země (celkem 16), tedy ty, které umožňují uznání syndromu vyhoření jako nemoci z povolání, nebo informace o uznání v dané není známá
- Nebylo osloveno 6 zemí. Jednalo se o červené země, které syndrom vyhoření jako nemoc z povolání neuznávají (Polsko, Rakousko, Chorvatsko) a země, u kterých nebyl dohledán relevantní kontakt (Francie, Irsko, Litva)
- Celkově odpovědělo 7 ze 16 oslovených zemí
- Poskytnuté informace je možné nalézt v tabulce 3 na str. 5-6 v dokumentu s názvem **Souhrn důkazů: Syndrom vyhoření jako nemoc z povolání**

VÝSLEDKY E-MAILOVÉ KOMUNIKACE - FINSKO

07/2024

• Získána informace, že ve Finsku probíhá realizace projektu zaměřeného na různé postupy týkající se diagnostiky, léčby a rehabilitace pracovního vyhoření v různých evropských zemích.

10/2024

• Obdržen dokument z Finska – **Syndrom vyhoření v praxi - doporučení pro prevenci, diagnostiku a léčbu**. *Finský vládní plán analýz a hodnocení v sociální a zdravotní oblasti pracovního trhu, pomocí využití poznatků z oblasti výzkumu a vývoje* (Kausto et al., 2024)¹ založen na expertních názorech z deseti evropských zemí

11/2024 -
ted'

• Profesionální překlad doporučení
• Kritické hodnocení dokumentu (83 % z celkového skóre hodnoceno JBI nástrojem)²
• Identifikace a převzetí vhodných doporučení pro Českou republiku panelem NIKEZ
• **GRADE-ADOLOPMENT – kombinuje adopci, adaptaci a tvorbu nového OD a umožňuje kontextualizaci pro český systém zdravotnictví**³

1 Kausto, J.; Vuorento, M.; Salminen, S.; Hakanen, J.; Sauni; Mäkilangas, R. VALTIONEUVOSTON SELVITYS – J A TUTKIMUSTOIMINNAN JULK AISUSAR J A 2024:33. Työuupumukseen liittyviä käytäntöjä. Selvitys Euroopan 10 eri maassa.

2 McArthur, A., Cooper, A., Edwards, D., Klugarova, J., Yan, H., Barber, B. V., ... & Jordan, Z. (2024). Textual evidence systematic reviews series paper 3: critical appraisal of evidence from narrative, opinion, and policy. JBI Evidence Synthesis, 10-11124.

3 Klugar, M., Lotfi, T., Darzi, A. J., Reinap, M., Klugarová, J., Kantorová, L., ... & GRADE Working Group. (2024). GRADE guidance 39: using GRADE-ADOLOPMENT to adopt, adapt or create contextualized recommendations from source guidelines and evidence syntheses. Journal of clinical epidemiology, 174, 111494.

PŘEVZATÉ OPERATIVNÍ DOPORUČENÍ (CELKEM 8)

1. Vymezení jednotné terminologie a definice pro syndrom vyhoření v návaznosti na mezinárodní klasifikaci nemocí MKN-10, resp. MKN-11
2. Ukotvení a jednotné používání kódu Z73.0 (resp. QD85) jako doplňkové diagnózy
3. Vypracování jednotných doporučených postupů pro řešení syndromu vyhoření
4. Syndrom vyhoření jako nemoc z povolání: Vypracování nástrojů a postupů na podporu návratu zaměstnance do pracovního procesu

PŘEVZATÉ OPERATIVNÍ DOPORUČENÍ (CELKEM 8)

5. Syndrom vyhoření jako nemoc z povolání: Vzdělávání zdravotnických pracovníků v problematice syndromu vyhoření
6. Syndrom vyhoření jako nemoc z povolání: Rozvoj postupů pracovnělékařských služeb týkajících se osvěty na pracovištích v problematice syndromu vyhoření
7. Syndrom vyhoření jako nemoc z povolání: Zavedení výuky o rozpoznávání a zvládání příznaků pracovního stresu, o syndromu vyhoření, o udržování duševní rovnováhy a pracovní pohody na různých stupních vzdělávání ještě před vstupem do pracovního života
8. Syndrom vyhoření jako nemoc z povolání: Rozšíření vzdělávání učitelů v sekundárním a terciárním školství v oblasti rozpoznávání a zvládání příznaků pracovního stresu, syndromu vyhoření, udržování duševní rovnováhy a pracovní pohody

- Všechny operativní doporučení bude možné po interní a veřejné oponentuře nalézt v centrální evidenci NIKEZ

<https://nikez.mzcr.cz/cs/postupy-doporuceni/doporucene-postupy-operativni-doporuceni/>

- Nyní jsou dostupné protokoly všech uvedených OD:

<https://nikez.mzcr.cz/cs/postupy-doporuceni/doporucene-postupy-operativni-doporuceni/>

Potřeba vyfiltrovat „syndrom vyhoření“ ve vyhledávání klíčových slov

- Zde je dostupná syntéza důkazů s názvem Syndrom vyhoření jako nemoc z povolání

<https://nikez.mzcr.cz/guideline/213-syndrom-vyhoreni-jako-nemoc-z-povolani/>

„Tento výstup je tvořen v rámci projektu Komodor (CZ.03.02.02/00/22_046/0002016): Koncepce pro zajišťování a monitorování kvality (quality assurance frameworks) zdravotních služeb a bezpečnosti pacientů založená na systematické podpoře datově orientovaného a informovaného rozhodování.“